

Motion – regeltillägg för traillopp

Högre tolerans för användandet av namnet maraton/halvmaraton vid traillopp.

Traillopningens historia

Traillopning är en relativt ung sport som slog igenom rejält på 2000-talet i Europa. Det är just nu en av de snabbast växande sporterna i världen och sprider sig snabbt till Asien och Sydamerika. Så sent som 2015 blev traillopning accepterat av World Athletics som en disciplin inom friidrott (1). Idag arrangeras ca 80% av alla traillopp i Sverige utanför svenska friidrottsförbundet och utan en godkänd sanktion (2).

International Trail Running Association (ITRA) grundades 2013 och är World Athletics samarbetspartner för administration av traillopning över hela världen (1). Med i ITRAs tävlingskalender finns lopp så som Oman Desert Marathon, Andersen Marathon Trail, Bergmarathon Hohe Winde och San Vicino Marathon Trail vilket alla är lopp som innehåller namnet Maraton men där sträckan avviker från 42 195 m. Ytterligare några exempel på traillopp med maraton i titeln är Swissalpine Marathon, Marathon du Mont Blanc, Åre Fjällmaraton och Idre Fjällmaraton. Namnet maraton används alltså redan på traillopp både innanför Sveriges gränser och utanför. Många lopparrangörer har under åren investerat och byggt upp ett varumärke där deras namn förknippas med det lopp de arrangerar. Där ett byte av namn troligtvis skulle påverka arrangörerna negativt ekonomiskt.

Regler, maratons historia och folkhälsa

I svensk friidrotts regelbok står det att lopp inte får heta maraton om det inte handlar om väglöpning och banan är kontrollmätt till exakt 42195 m (C 6.1.6):

I namn på eller inbjudan till långlopp får orden "marathon" eller "mara" ingå endast om det rör sig om en väglöpning över den fastställda marathonsträckan 42195 m, utom då de föregås av "ultra" och löpsträckan är längre än 42195 m. Förleden "halv-" eller "kvarts-" får användas endast om tävlingssträckan är angiven del av marathonsträckan.

Anm Tävlingssträckan ska vara kontrollmätt av förbundsbanmätare (se kap G 4.3.2).

Regler och tillgänglighet har genom alla tider förändrats efter våra möjligheter och behov. Maratonloppets längd fastslogs första på 1920-talet till 42 195 meter, distansen användes även i London 1908, efter att tidigare ha varierat mellan 40 och 43 km. Först från OS 1960 fick kvinnor tävla på längre sträckor, men det dröjde ända till EM 1982 innan maraton infördes på damsidan i olympiska spelen (3).

Maraton har varit och är ett lopp där elitlöpare och motionärer samsas och rymmer mycket av långdistanslöpningens fascination: kampen om segern, jakten på rekordtider, fysisk och mental utmattning. Det är vanligt att motionärer använder ett maraton som motivation till att prioritera träning och det ses som den ultimata utmaningen för väldigt många (3). Dessa lopp fyller således också en roll i svenskarnas folkhälsa och bredden av aktiva vilket är något som Svenska friidrottsförbundet också kan se en vinning med att arbeta för.

Organisation och mästerskap

Det är otydligt både nationellt och internationellt vad som gäller för organisationer som arrangerar traillopp. Vilket har lett till att privata aktörer skapar mästerskap likt boxningsvärlden, där skyrunning är ett exempel på en organisation som skapat egna mästerskap och regler, däribland skymarathon (4).

Under mästerskap för traillopning så som EM och VM är sträckorna inte kontrollmätta, de discipliner man tävlar i är bland annat "Trail short" och "Trail long" (5). I terräng är det svårt att skapa banor som är exakt en specifik distans. Distansen speglar inte heller insatsen hos deltagarna. Underlaget i terrängen och höjdskillnaden har stor inverkan på både vilken insats som krävs av de tävlande och deras sluttid, vilket gör traillopp svårt att standardisera och jämföra tider mellan olika banor. I traillopning registreras inte rekord och därför blir kontrollmätning av banor överflödigt. Istället har ITRA skapat ett index som syftar till att kunna jämföra löpare och skapa ett rankingsystem (1, 6).

Slutsats

Det är olyckligt om ett namn ska vara anledningen till att vi exkluderar tävlingar och nekar arrangörer en godkänd sanktion. Vilket också kan göra att arrangörer väljer att kliva ur friidrottsförbundet. Detta gör svenska friidrottsförbundets regler och organisation verkningslösa inom trail. För aktiva elitidrottare och motionärer blir strukturen otydligt eftersom det blir upp till varje arrangör vart information går att hitta, vilka regler som gäller, medlemskap, förening och hur arrangören arbetar med olika frågor.

Svenska friidrottsförbundet behöver hjälpa till att inkludera trail genom att skapa regler som är anpassade efter sportens förutsättningar och göra det möjligt för arrangörer att arrangera tävlingar med godkänd sanktion. Vårt förslag rymmer inga regeländringar för landsväg utan ett tillägg för trail.

Förslag: Vi yrkar för att namnet maraton ska få användas på traillopp. Vi yrkar också för en tolerans där namnet maraton får användas på traillopp som mäter distansen 42 km \pm 10 % och halvmaraton 21 km \pm 10 %, samt att banan inte behöver vara kontrollmätt av förbundsbanmätare. En tolerans på 10 % är ett rimligt förslag men kan diskuteras.

Förslag på text i regelboken:

C 6.1.6. I namn på eller inbjudan till långlopp får orden "marathon" eller "mara" ingå endast om det rör sig om en väglöpning över den fastställda marathonsträckan 42195 m, utom då de föregås av "ultra" och loppsträckan är längre än 42195 m. Förleden "halv-" eller "kvarter-" får användas endast om tävlingssträckan är angiven del av marathonsträckan. Vid traillopp får namnet "marathon" eller "mara" användas om sträckan mäter 42 km \pm 10 % och halvmaraton 21 km \pm 10 %.

Anm Tävlingssträckan på landsväg ska vara kontrollmätt av förbundsbanmätare (se kap G 4.3.2). Traillopp kontrollmäts inte av förbundsbanmätare.

Motionen undertecknas av:

Ljungdalens GIF via Susan Liljedahl

Trångsvikens IF via Jonas Flinkberg och Torbjörn Hallin

Annica Larsson, föreningsansvarig, Södra Norrland

Referenser

1. World Athletics (u.å). *Trail running*. <https://www.worldathletics.org/disciplines/trail-running/trail-running> [Hämtad: 2023-01-13]
2. Leloup. L., (2022) European Athletics Projekt ”A map for more Trail Running”
3. Populär historia (u.å). *Maratonloppets historia*. <https://populärhistoria.se/vardagsliv/sport/maratonloppets-historia> [Hämtad: 2023-01-13]
4. Skyrunning (u.å). *Rules*. <https://www.skyrunning.com/rules/> [Hämtad 2023-01-13]
5. ITRA (u.å). *Discover Trail Running*. <https://itra.run/About/DiscoverTrailRunning> [Hämtad 2023-01-13]
6. ITRA (u.å). *Runners*. <https://itra.run/Runners/Performance> [Hämtad 2023-01-13]